

Kommunale strategier til borgerinddragelse i VE projekter

Karl Sperling, 20.08.2026

*VE-rejseholdets online forelæsningsrække
august/september 2026*

AALBORG
UNIVERSITET

Indhold

- ▶ Kontekst og ambition for borgerinddragelsen i VE
- ▶ Beskrivelse og refleksion ift. typisk VE proces
- ▶ Tilgange og eksempler på strategisk borgerinddragelse
- ▶ Forslag til alternativ VE proces
- ▶ anbefalinger til nøgleaktørerne

Det ved vi om borgerinddragelse i VE projekter

Borgere og lokalsamfund skal føle:

- ▶ Tillid til beslutningstagere
- ▶ Processuel retfærdighed – transparens og indflydelse
- ▶ Fordelingsretfærdighed – mellem fordele og ulemper
- ▶ Borgermodstand skyldes ofte ubalancer i én eller flere af de 3 forhold
- ▶ Man bør skelne mellem passiv accept og aktiv opbakning som mål for borgerinddragelsen
- ▶ Kommuner og lokalsamfund spiller en nøglerolle

Ændret kontekst for borgerinddragelsen i VE

Ændringer i skala, hastighed, type og økonomi af VE over tid:

- Fra mindre anlæg til store, synlige anlæg
 - Fra enkeltteknologier til energiparker
 - Fra lokale initiativtagere til eksterne udviklere
 - Fra lokalt ejerskab til eksternt, privat ejerskab
 - Fra overskuelig projektøkonomi til storskala investeringer
 - Fra få interesser til mange interesser
 - Fra medejerskab til compensation
- Konsekvens: behov for holistisk og strategisk areal-/energiplanlægning

- **Paradokset:** Selvom VE planlægning nu kræver mere AKTIV medindflydelse fra borgerne, fokuserer rammerne på PASSIVE tiltag

Ambitionen er bedre sammenhæng

"Et lokalt, stærkt velfærdssamfund i by og på land"

- En helhedsplan, "der [...] kan indeholde [...] større gavn af den grønne omstilling lokalt"

En "modernisering af planloven"

- Som "understøtter bosætning og bæredygtig udvikling"

"Sikre udbygningen af vedvarende energi på land med [...]:"

- "Modeller, hvor berørte borgere i lokalsamfund kan belønnes i form af medejerskab"
- Mere inddragelse og større økonomiske incitamenter, og hvor kommuner [...], belønnes med en bonus, der kan understøtte velfærden lokalt"
- Undersøge lokal fordeling af selskabsskat fra VE

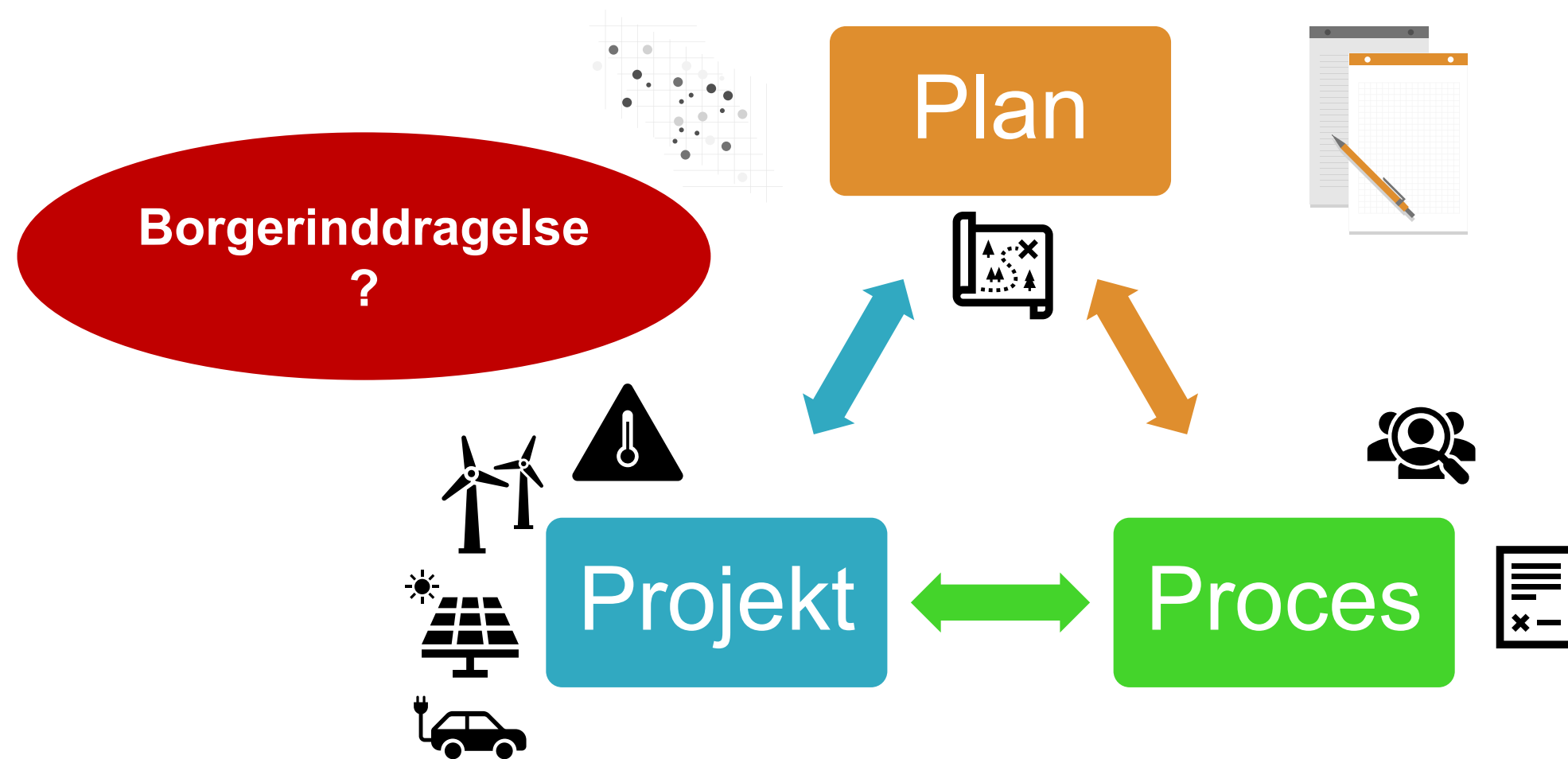
Det politiske grundlag for firkloverregeringen

Juni 2026

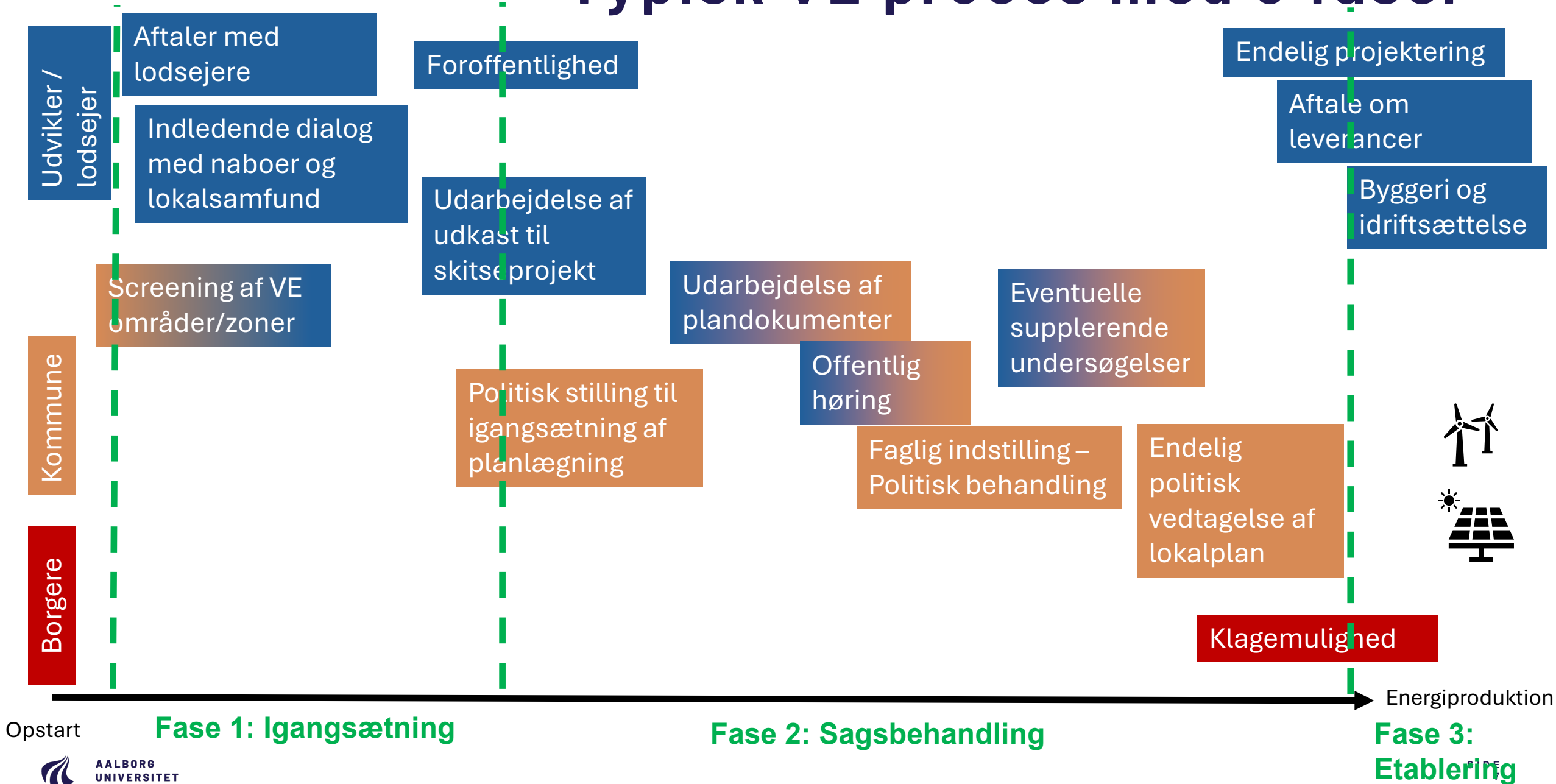

Regeringen

Bedre sammenhæng i elementer og faser

Typisk VE proces med 3 faser

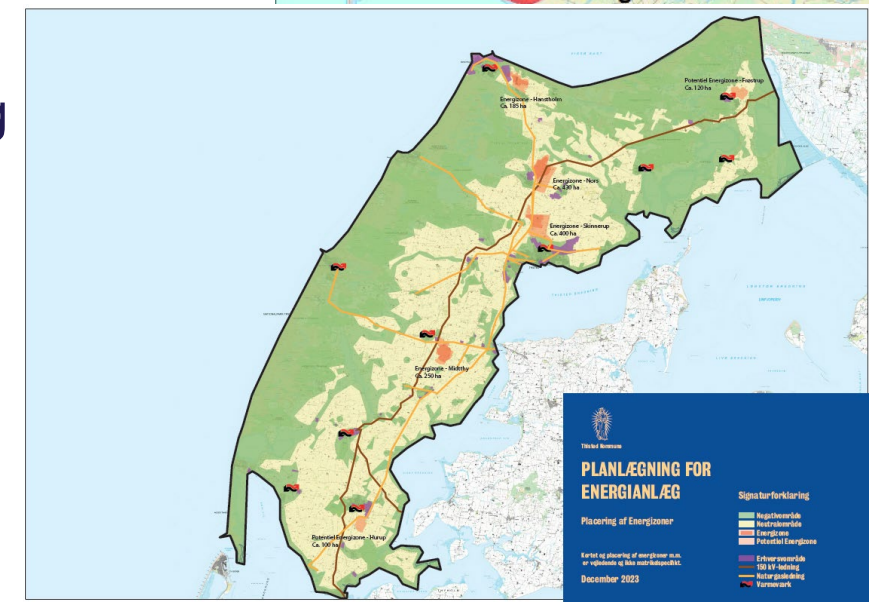
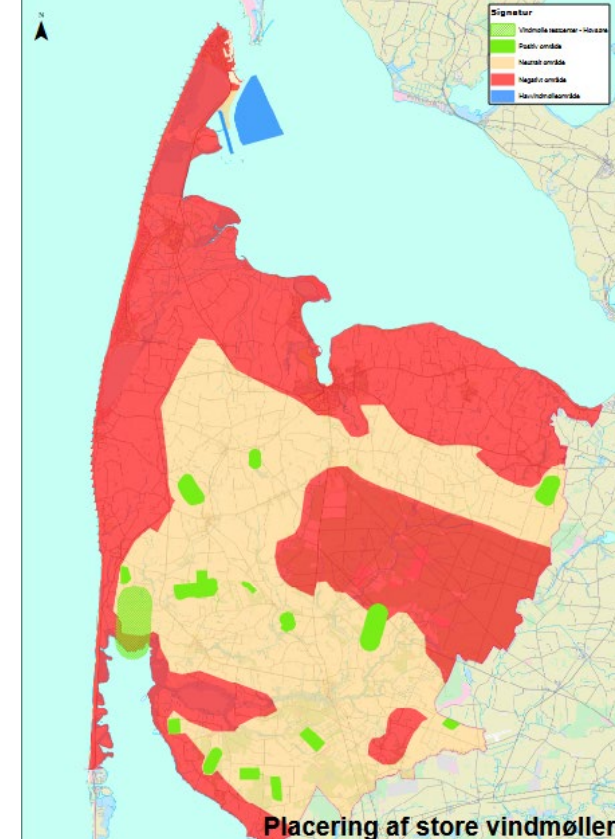
Tilgange og eksempler på strategisk borgerinddragelse

#1 Planernes rolle...

...i forhold til at sætte rammer for processer og projekter:

- Skaber et klart billede og klare rammer omkring placering af VE anlæg
- Skelner mellem faste områder/størrelser og mulige områder (fleksibilitet)
- Kommunen tager ansvar for overordnet placering og udpegning (Hvor og Hvordan frem for Hvad)
- Klare rammer og ønsker til VE områderne – gerne udviklet i dialog med befolkningen
- Løbende opdatering omkring VE områderne (f.eks. hjemmeside)
- Eksempler: Thisted, Lemvig

#1 Planernes rolle...

...i forhold til at sætte rammer for processer og projekter:

- Kommunalt klimanetværk/-råd med lokale erhverv og nøgleaktører i lokalsamfundene (kobling mellem planniveau og implementering)
- Generelt vigtigt, at der er en vis fleksibilitet og sammenhæng imellem forskellige planer (undgå at borgere følger sig fastlåste)
- Lokal opbakning som politisk vedtaget mål
- Eksempler: Ringkøbing-Skjern, Thisted

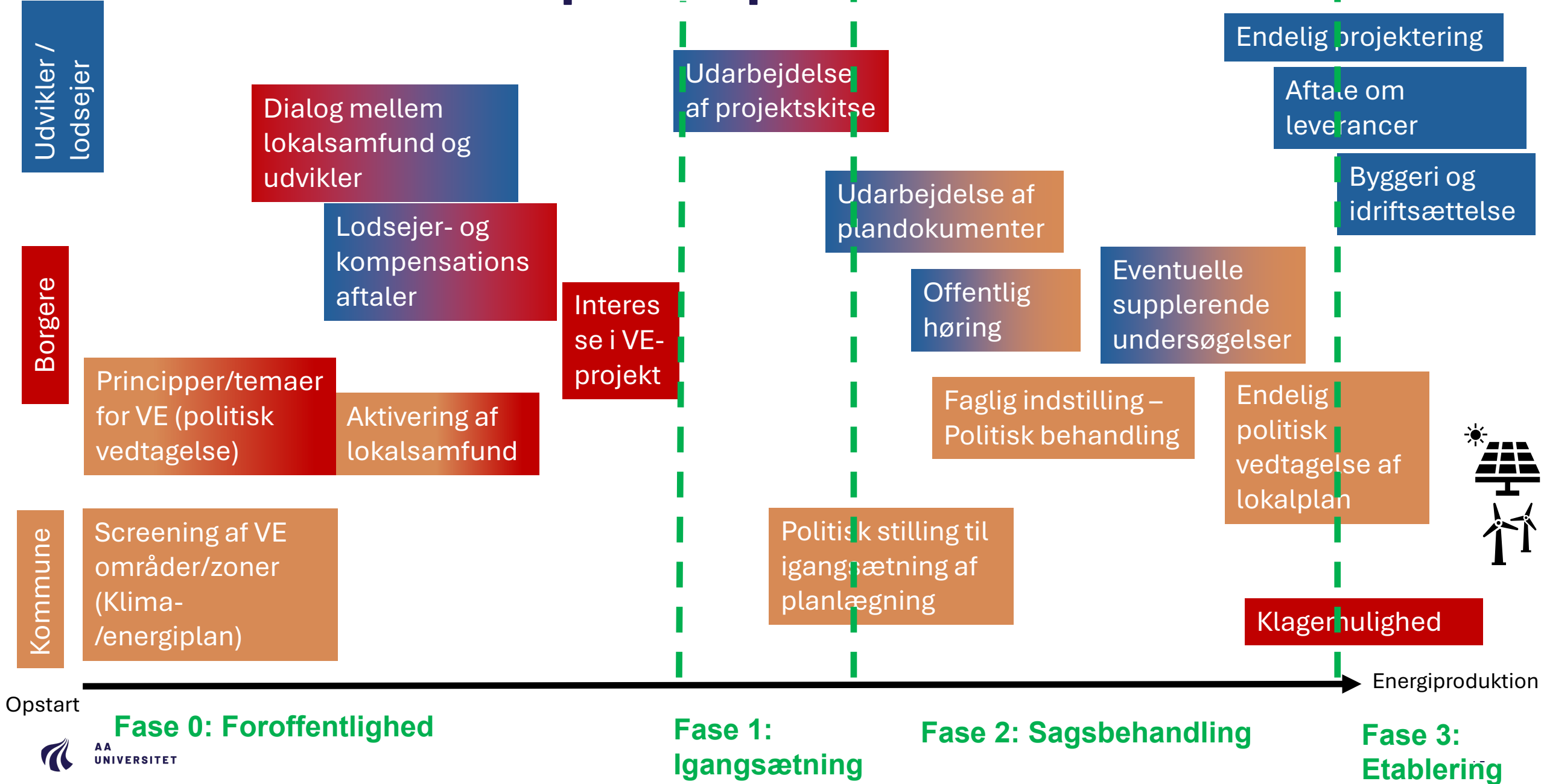
#2 Processernes rolle...

...i forhold til at skabe lokalt engagement og opbakning omkring planer og projekter:

- Kommunen "skubber til" udvalgte lokalsamfund ift. at starte et VE projekt op; evt. samarbejde med landsbykonsulenter
- Kommunen hjælper de lokale med at organisere sig (f.eks. i energiforeninger/-fællesskaber)
- Lokale energiforeninger drøfter muligheder for VE/lokal udvikling INDEN udarbejdelse af projektforslag
- Mulighed for lokal afstemning omkring igangsætning af projekt → med mulighed for forbedringer (kræver konsekvente politiske signaler lokalt!)
- Service-minded: kommunen forbereder sagsbehandlingen for de lokale, hjælper med myndighedskontakt, lægger møder i fyraftentimerne m.fl.

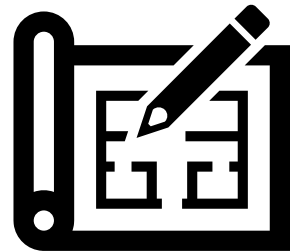
Bud på VE proces med 4 faser

Hovedbudskaber

En hurtigere, varieret og bredt forankret opstilling af VE på land med større lokal opbakning og sammenhængskraft kræver:

- ▶ En bred erkendelse af nødvendigheden af grundige, transparente lokale (for-) processer ("fase 0")
- ▶ Strategisk areal- og energiplanlægning i kommunerne (arealinddeling)
- ▶ En aktivering af lokalsamfundene og processtøtte til lokale initiativer
- ▶ En kobling mellem VE og landdistriktsudvikling – VE er ikke (altid) målet i selv for de lokale
- ▶ Mere ansvar og flere ressourcer til kommuner og lokale foreninger i opstartsfasen ("fase 0")

Anbefalinger til nøgleaktørerne

Det centrale niveau

Klare og fleksible regulatoriske rammer:

- Krav om "fase 0" proces
- Rammer til medejerskab
- Krav om strategisk klima- og energiplanlægning
- Vigtigt at give plads til lokal dialog og forhandling

Kommune

- Politisk prioritering af lokal opbakning til VE
- Strategisk klima- og energiplan med klare spilleregler
- Planlæggere som kan hjælpe lokalsamfund i gang

Borgere

- Lokale ildsjæle
- En organiseret tilgang (energiforeninger /-fællesskaber)
- Lokale udviklingsplaner

Udvikler / lodsejer

- Flexibilitet i projekteringen
- Tilbyd reel partnerskab og medbestemmelser i øjenhøjde
- Fokusér på medejerskab og deling af overskud

Tak for jeres opmærksomhed

karl@plan.aau.dk

Hjemmeside: <https://vbn.aau.dk/da/persons/karl>

Uddannelser (Master): [Sustainable Energy Planning and Management](#) | [Sustainable Cities](#)

Tidsskrift: [International Journal of Sustainable Energy Planning and Management](#)

Læse mere:

Sperling, K., Madsen, P. T., Borch, K., & Bang, A. (2026).

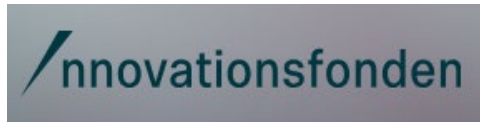
Re-defining the rules of the game: The strategic role of municipalities in fostering community support for renewable energy projects in Denmark.

GAIA - Ecological Perspectives for Science and Society, 35(2), 108-116. <https://doi.org/10.14512/gaia.35.2.22>

<https://vbn.aau.dk/en/publications/re-defining-the-rules-of-the-game-the-strategic-role-of-municipal/>

Tak til

VISNING FONDEN

for at støtte forskningen

